

บทที่ ๓

การสอนและวิธีสอน ๓ ระดับ

มนุษย์มีการเรียนรู้มาเป็นลำดับขั้นตั้งแต่เกิดจนตาย มนุษย์ได้เรียนรู้ข้อเท็จจริง ความเป็นไปต่าง ๆ เมื่อจากได้รับแรงกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ทัว และจากความรู้สึก ภายในตัวของตน มนุษย์ได้รู้สึกได้สังเกตได้รับรู้ และเข้มข้นสิ่งต่าง ๆ ไว้ ทั้งพยายามที่จะทำ ความเข้าใจกับแรงกระตุ้นเหล่านี้เพื่อการดำรงชีวิตให้อยู่รอด ในขณะเดียวกันกับการเรียนรู้ใน ขั้นนี้เรา ก็ได้ก้าวไปสู่การเรียนรู้ขั้นที่สองด้วย นั่นคือ การตั้งกฎเกณฑ์ จัดหมวดหมู่สิ่งที่เราสังเกต พบ มนุษย์เริ่มที่จะสร้างและใช้สิ่งที่มีสากษะ เป็นนานธรรม ความคิด เพื่อใช้ช่วยในการคิดและการ สื่อสาร มนุษย์สามารถหาความหมายให้แก่สิ่งที่มนุษย์ได้รับรู้และสังเกต เท่านั้น

ส่วนการเรียนรู้ในขั้นที่สาม ได้แก่ การรู้สักให้คุณค่าแก่ประสบการณ์ ขั้นนี้เป็นการ เรียนรู้ว่า ประสบการณ์นั้นมีความหมายพอที่จะเปลี่ยนแปลงหัวหน้าศต พฤติกรรม หรือแม้แต่รากชีวิต ของทัวเราหรือไม่

ในโรงเรียนส่วนใหญ่ซึ่งเรียนจะได้รับการสอนให้รู้สักข้อเท็จจริง ความเป็นไปต่าง ๆ (facts) และเรียนรู้การตั้งกฎเกณฑ์ควบคู่ไปด้วยในบางครั้ง มีน้อยมากที่ซึ่งเรียนจะได้รับการสอน ให้เรียนรู้ทั้งความจริง การรู้สักศึกค้นตั้งกฎเกณฑ์ และการรู้สักให้คุณค่าแก่ประสบการณ์ไปพร้อม ๆ กันทั้ง ๓ ระดับขั้น แม้ว่าการเรียนรู้ทั้ง ๓ ระดับนี้รวมกันแล้วจะเป็นได้ว่าเป็นการให้การศึกษาที่ สมบูรณ์แบบที่สุด

ระดับการเรียนรู้ข้อเท็จจริงหรือเนื้อหาน่า

(The facts Level)

ข้อเท็จจริงคลอคจนทักษะ เปื้องศัม เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการให้การศึกษา เราจำเป็น ต้องรู้ความหมายของคำและสัญญาณ รู้วิธีการอ่าน การเขียน รู้สักบาง ลบ คูณ หาร ความรู้ เกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้เป็นปั้นได้ขั้นแรกของการทำความเข้าใจกับโลกรอบ ๆ ทัวเรา ข้อเท็จจริง

และความเป็นไปต่าง ๆ เป็นต้นก้ามีเดิมของประวัติศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ถ้าปราศจาก การเรียนเนื้อหาเสียแล้ว เราจะไม่สามารถตั้งกฎเกณฑ์ (Generalization) ซึ่งหมายความว่า หรือมีแนวคิดในลักษณะนามธรรมได้ (Concepts) การเรียนรู้เนื้อหาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการ ให้คุณค่าแก่สิ่งต่าง ๆ โดยปราศจากความตั้งใจจากกลุ่มและบุคคล

การสอนในระดับเนื้อหา (facts) (เพียงอย่างเดียวค่อนข้างง่ายและໄດ້ເປີຍບັນ การสอนระดับยืนมາກ ยกเว່อย่างເຊັ່ນ ການວັດລຸປະເມີນພລໃນຮະດັບນີ້ສາມາຄົກທຳເປັນແບບປະນິຍໄດ້ງ່າຍກວ່າການຫຼັດສອບຄວາມຮູ້ເກີຍວັດກູ້ເກີຍທີ່ແນວຄວາມຕືກຕໍ່າງໆ (Concepts) ແລະການຫຼັດສອບຄວາມຮູ້ເກີຍວັດການໃຫ້ຄຸນຄໍາ (Values) ນອກຈາກນີ້ໂຄຮງການຮອນ ວິຊາການຮອນ ການຮັກຫາສິ່ງການຮອນ ຕິດຕັ້ງໂປຣແກຣມກີ່ມີຢູ່ຢາກສັບບັນຫຼຸມມາກີ້ວັດ ການสอนໃນຮະດັບນີ້ຈະສາມາດຊ່າຍສ້າງມາດຮຽນ ບຽບແບບຮຽນ ແລະຂ່າຍທຳໃຫ້ຟື້ນຮຽນການຮັບຮັດຂອງນັກຮຽນແນ່ນີ້

ອ່ານຸ່າງໄຮກ໌ທານ ດ້ວຍການຮອນໃນຮະດັບນີ້ຍ່າງເຕີຍກີ່ຈະກ່ອໄຫ້ເກີດພລເສີຍອ່ານຸ່າງມາກເຊັ່ນກັນ ກລຳວິສີ່ວ ເນື່ອຈາກການຮອນໃນຮະດັບການຮັບຮັດຂອງນັກຮຽນ ຂໍ້ເທິ່ງຈົຈົງ ເຮືອງຮາວຕໍ່າງໆ ນີ້ຈະຕົ້ນອາຫັນການໃຫ້ຄວາມຈຳເຫັນມາຂ່າຍນາກ ວິຊີ້ຈະທຳໃຫ້ນັກຮຽນນີ້ມີຄ່ອຍໄດ້ໃຫ້ຄວາມຕືກເທົ່າໄວ້ນັກ ນັກຮຽນຈຶ່ງໄມ້ສາມາຄົນນຳຄວາມຈຳເກີຍວັດສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ມາອອບໃບຢາຍປະສບການຜົດອົງຕົນໄດ້ ຄຽງຮອນ ກີ່ມີກະຈະໄມ້ຮ່ວມເນື້ອຫາຂ້ອເທິ່ງຈົຈົງ ເຫຼົ່ານີ້ເຫັນດ້ວຍກັນ ຊົງນີ້ ສິ່ງທີ່ນັກຮຽນໄດ້ຮັບຮູ້ໄປກີ່ຈະເປັນເພີ່ມຄວາມຮູ້ໃໝ່ປະຕິບປະຕິກ ນັກຮຽນມີຫັນໜີ້ເພີ່ມທີ່ອ່ານຸ່າງໃຈຈົຈົງ ເພື່ອສອບເທົ່ານີ້ ເມື່ອເສົ່າງ ແລ້ວກີ່ສົ່ມ ເສັ່ນທຶນໄປ ເນື້ອຫາຂ້ອເທິ່ງຈົຈົງຈຶ່ງໄມ້ຄ່ອຍຈະມີຜລກະຮບທີ່ສົ່ວນ ຖ້ອສົວນຸດຄລຫຼວງວິຊີ້ການ ດໍາເນີນຫຼືວິຫຼືຂອງນັກຮຽນ

ການຮອນທີ່ຄຽນນຳແນວຄວາມຕືກ ກູ້ເກີຍທີ່ຕໍ່າງໆ (Concepts and generalizations) ມາໃຫ້ນັກຮຽນທ່ອງຈຳກີ່ຈົດຕວູ້ໃນການຮັບຮັດຂອງນັກຮຽນ ນັກຮຽນອາຈະຈະທ່ອງຈຳນຳແນວຄວາມຕືກຕໍ່າງໆ ໄດ້ໂຄຍກີ່ໄມ້ເຂົ້າໃຈນີ້ຄວາມໝາຍຂອງແນວຄວາມຕືກແລະກູ້ເກີຍທີ່ຕໍ່າງໆ ເຫຼົ່ານີ້ນັກໃນກໍານົດກັນ ຄຽງກີ່ມີກະຈະສອນກູ້ເກີຍທ່າງຄົມົມືກາສຕර ເຊັ່ນ ບາກ ລບ ອູນ ທາຮ ເສຍສ່ວນ ໄລສີ ໃນສັກລະນະໃຫ້ທ່ອງຈຳສິ່ງກີ່ຮັດໄດ້ວ່າ ເປັນການຮອນໃນຮະດັບຫຸ້ນຕົ້ນນີ້ດ້ວຍ

ดังนั้น การสอนในระดับเนื้อหาแต่เพียงอย่างเดียวจะไม่ช่วยให้นักเรียนรู้สึกพึงพอใจ ความคิด ความสามารถในการสร้างสรรค์เริ่มขึ้นมาได้ และที่สำคัญคือไม่ช่วยให้นักเรียนสามารถให้คุณค่าแก่ชีวิตของเข้าได้

การเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอน

อย่างไรก็ต้องคิดถึงที่ผ่านมา นักการศึกษาทั้งหลายได้พยายามที่จะปรับปรุงการศึกษา เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อะไรที่มากไปกว่าการท่องจำ ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๘๗ มีนักการศึกษาบางคนได้เปลี่ยนวิธีการสอนในแบบการเรียนรู้ท่องจำมาเป็นวิธีการสอนแบบคิงปั๊หาเข้ามาเป็นศูนย์กลางการศึกษา และสอนให้นักเรียนมองจากปั๊หาออกไปถึงข้อเท็จจริง และหันทางแก้ต่าง ๆ ทั้งนี้โดยมีความหวังว่า วิธีนี้ จะประยุกต์การเรียนการสอนเข้ากับชีวิตของนักเรียนได้มากกว่า เพราะเป็นโอกาสให้นักเรียนได้หันทางแก้ปั๊หาที่เกี่ยวข้องกับตัวเอง วิธีนี้ นักเรียนจะไม่เพียงแต่เรียนรู้ถึงข้อเท็จจริงจากเนื้อหาเท่านั้น แต่ยังได้เรียนรู้ถึงลักษณะในการแก้ปั๊หา ในฐานะเป็นเทคนิคการศึกษาค้นคว้าการรักษาratio เป็นวิธี การแก้ปั๊หาร่วมกัน นักวิชาการที่มีความคิดเช่นนี้ได้แก่ John Dewey ผู้สืบทอดความคิดของดิวอี้ กีได้ใช้วิธีการสอนโดยนำปั๊หาไปเชื่อมโยงเข้ากับปั๊หาสังคม เยาวชน เขื้อชาติ การวางแผนครบทวง ลงคราม สันติภาพ ฯลฯ อย่างไรก็ตามวิธีการนี้ก็เป็นที่นิยมอยู่เพียงช่วงระยะเวลาเดียวโดยไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าไหร่นัก ซึ่งไม่ค่อยได้มีคนใช้วิธีการสอนแบบนี้ แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่าในเวลาต่อมาได้มีผู้ให้ความสนใจกับแนวความคิดนี้มากขึ้น

ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๙๗ - ๒๕๐๗ นักวิชาการจำนวนหนึ่งได้พยายามใช้วิธีการสอนที่มีโครงสร้างที่เปิดกว้างให้กับการศึกษาในระดับอื่น นอกเหนือไปจากระดับการเรียนรู้ข้อเท็จจริง นักเรียนจะรู้จักรักษาratio เป็นวิธี การแก้ปั๊หาที่รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน จะร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคร่วมกันสร้างหลักสูตรที่เน้นถึงโครงสร้างของหัวข้อวิชา เช่น ฟักฟัก วิธีการ และกระบวนการที่จำเป็นต่อแนวความคิดพื้นฐานของหัวข้อวิชานั้น ทั้งที่

Jerome Bruner ได้อธิบายไว้ในหนังสือ The Process of Education ว่า

"ความคิดพื้นฐานที่เป็นหัวใจของวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และความรู้พื้นฐานอื่น ๆ ที่เป็นแนวทางแก่รากศีริและแก่รัฐโลกนั้น มีความง่ายไม่ซับซ้อน แต่ขณะเดียวกันก็มีอิทธิพลสูง พอกวนที่เทียบ การจะควบคุมความคิดพื้นฐานชนนี้และให้มันให้ได้อย่างมีประสิทธิผลจำเป็นต้องอาศัย ความเข้าใจที่ลึกซึ้งและต่อเนื่องกันซึ่งจะได้มาจากการเรียนรู้ที่จะใช้ความคิดสังเกตัวในรูปแบบที่ ซับซ้อนขึ้นไปอีก ถ้าหากความคิดพื้นฐานถูกจัดอยู่ในรูปของสมการหรือหลักหรือแนวความคิดที่ตกแต่ง คำพูดเป็นพหุทัศน์ต่าง ๆ แล้วก็จะทำให้เด็กไม่สามารถเข้าใจความคิดนั้นได้ เว้นเสียแต่ว่าเด็ก นั้นจะเกิดความเข้าใจขึ้นเอง และได้มีโอกาสทดลองด้วยตนเอง"

การสอนระดับความคิดรวบยอด

(The Concepts Level)

การสอนในระดับความคิดรวมยอดนี้ได้ประโยชน์จากการสอนในระดับแรกอยู่บ้างใน ข้อที่ว่า นักเรียนที่เรียนรู้ความคิดพื้นฐานและวิธีการสืบสานสามารถจะเขียนชับและจำแนกประเภทของ ข้อเท็จจริงได้ นักเรียนจะสามารถรวบรวมข้อเท็จจริงเหล่านั้นเข้ากับแนวความคิดพื้นฐานได้โดยนักเรียน จะนำรายละเอียดต่าง ๆ มารวมกัน วิธีนี้เด็กจะได้พัฒนาแนวความคิดและทักษะซึ่งจะเป็นประโยชน์ ต่อ生涯ของเด็กเองไปตลอดชีวิต เมื่อว่าข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะถูกกลืนเลือนไปนานแล้วก็ตาม Postman และ Weingartner ได้อธิบายบทบาทของนักเรียนในระดับนี้ว่า เป็นการรู้สักให้ความ หมาย (meaning maker)

ในระยะหลัง ๆ ได้มีการศึกษาวิธีใช้ช่วยการสอนในระดับนี้ มีการสนับสนุนให้ นักเรียนตั้งคำถามได้โดยอิสระ รู้สักเริ่ม สร้างสรรค์ รู้สักปฏิบัติค่อนข้างจริง และรู้สักทำความ หมายของแนวความคิดต่าง ๆ โดยวิธีการนี้นักเรียนจะได้ทดสอบความคิดของตัวเอง โดยจะไม่ ถูกกลงโทษเมื่อเกิดข้อผิดพลาด นักเรียนจะพัฒนาขึ้นมาในอัตราตามศักยภาพความสามารถของตนเอง ในขณะเดียวกันก็จะมีการช่วยเหลือเพื่อนของคนด้วย ในกระบวนการ การเรียนรู้มีครุจะเป็น เสมือนผู้แนะนำหรือผู้อำนวยความลับความมากกว่าจะเป็นผู้สอนแต่อย่างเดียว

การสอนในระดับการทางความคิดความယอกและสร้างกฎเกณฑ์ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในวงการศึกษาปัจจุบัน แต่การสอนในระดับนี้มีความยุ่งยากพอสมควรที่จะต้องช่วยกันสร้างกฎคำที่สอดคล้องให้ล้มเหลวที่ได้รับการศึกษา

อย่างไรก็ตามสิ่งเหล่านี้เป็นไม่เพียงพอ เมื่อจากเราได้ปล่อยให้ระบบการศึกษาของเรารองอยู่บนสมมติฐานที่ว่า "คนมีการศึกษาศักดิ์ศรีความสุขและศิลธรรมชั้นเยี่ยม" โดยสร้างความเข้าใจว่า ความสามารถในการให้เหตุผลและเข้าใจแนวคิดหรือกฎเกณฑ์เป็นนิมธรรมได้นั้นจะช่วยให้คนสามารถศักดินกฎคำต่าง ๆ ได้ด้วย แต่ยังที่จริงแล้วความสามารถด้านความรู้ไม่ได้ช่วยให้คนสามารถศักดินปัญหาเกี่ยวกับกฎคำได้เสมอไป เราพบว่ามีคนจำนวนมากศึกษาขึ้นปริญญาจากวิทยาลัย มหาวิทยาลัยไม่สามารถมีความสุขในชีวิต ในครอบครัวการแต่งงาน การทำงานในอาชีพได้ดี และยังมีนักศึกษาที่มีชีวิตเรียบง่ายจำนวนไม่น้อยที่มีความศักดิ์ศรีน้อย ซึ่งแสดง เหราขาดวิจารณญาณ ถึงความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตการทำงานและความเป็นอยู่ของมนุษย์ปัจจุบัน หรือกฎคำของแรงกระตุ้นในหน้าที่การงานไม่จำเป็นที่เราจะต้องแจ้งแจ้งถึงกรรมชั้นต่าง ๆ ถ้าคนมีการศึกษาหรือกลุ่มคนที่มีการศึกษาได้กระทำขึ้น การจะดูถูกความล้มเหลวของการศึกษาเราอาจได้ด้วยศรีเสียง เช่น อาจลงโทษโดยง่ายจากการวิกฤติการณ์ในสังคมมนุษย์ปัจจุบัน ทั้งในด้านนิเวศน์วิทยา เศรษฐกิจ ความอุดมภัยากยากจน การสังคมร่มเย็น ปัญหาสังคมเหล่านี้ยังคงดำเนินต่อไปเรื่อย ๆ เมื่อว่าจะมีการถึงคณะกรรมการศึกษา วิจัย รายงานปัญหาต่าง ๆ ของสังคม ตลอดจนมีการวางแผนการศึกษาทางความรู้แล้วก็ตาม รายงานเหล่านี้มักจะถูกทอดทิ้งให้ผุ่มละอองฟูดอยู่เฉย ๆ ในทันทีที่ไม่มีการปฏิบัติความแผนที่วางแผนไว้ เราไม่สามารถปฏิบัติการที่รวดเร็วและก้าวข้างหน้าพอดีตามแผนงานที่คาดหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมได้

ระบบการศึกษาของเรายังได้ฝึกเรามาสำหรับความรู้ ความเข้าใจกับความคิดต่าง ๆ แต่ไม่มีสำหรับการศักดินกฎคำ การเรียนรู้ในระดับการสร้างความศิริรวมยอดและการตั้งกฎเกณฑ์ ซึ่งได้เน้นส่วนใหญ่ไปที่การให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในขณะเดียวกันก็ได้ละเลยความรู้สึกและ

พื้นฐานศรีดล้วนทั่วของนักเรียนไปเสียล้วน แม้ว่าครูที่ทำการสอนในระดับนี้จะได้พยายามโดยความรู้จำกวิชาการที่เรียนในห้องเรียนไปเข้ากับศรีดประจำรัตน์ในโลกปัจจุบันแล้วก็ตาม แต่ขั้นนี้ก็ยังอยู่ในระดับของนามธรรมและการทางทางแก้ผู้ที่เข้าสัมผัส ดังที่ Fostrman และ Weingartner กล่าวไว้ว่า "กีอบจะเป็นไปไม่ได้ที่จะพบว่าในวิธีการเรียนรู้โดยการตั้งค่าตามแบบของ Bruner จะมีความหมายสำคัญกับการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเด็กโดยเด็กเอง แม้ว่าปัญหาล้วนใหญ่จะเป็นที่สนใจของ Bruner"

ไม่น่าประหลาดใจที่ทักษะในการศึกษาได้เรียนรู้จากการศึกษาในช่วงโอมสกุมวิทยา หรือวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่เรียนรู้จากช่วงโอมวิทยาศาสตร์ หรือความคิดเกี่ยวกับความงามที่ได้เรียนรู้จากช่วงโอมศิลปะ ดนตรี วรรณคดี เหล่านี้นั้นหากได้นำไปใช้ในศรีดประจำรัตน์ของนักเรียน เท่าใดไม่ ทั้งนี้เพราะว่านักเรียนไม่รู้สึกการศึกษาใน การศักเลือกล้วนเหล่านี้ไปใช้นั่นเอง

การสอนระดับคุณค่า

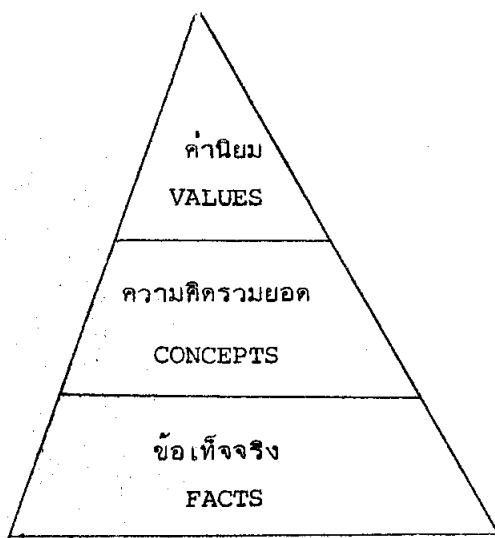
(The Values Level) -

การสร้างคุณภาพของศรีดนักเรียนให้แตกต่างกันไปนั้น นอกจากการสอนในระดับการเรียนรู้ข้อเท็จจริง การเรียนรู้การสร้างความคิดรวมยอด และกฎเกณฑ์แล้ว เรายังต้องสอนเพื่อให้นักเรียนได้รู้สึกศักดินุ่นคุณค่าด้วย ซึ่งให้เป็นการนำเอาความรู้ที่ได้ไปใช้กับชีวิตจริงของนักเรียน ทั้งในด้านความสนใจ ทักษะ ความรู้สึก พฤติกรรมและภาระกิจ

เด็กทุกวัยสามารถที่จะเรียนรู้ระดับการสร้างแนวคิดกฎเกณฑ์และการศักดินุ่นคุณค่า แม้ว่าเป็นเด็กเล็ก ๆ ก็ยังสามารถที่จะศักดินุ่นค่า เลือกชอบสิ่งต่าง ๆ ได้ เช่น ถ้าพบเงิน ๕ บาท เด็กจะเลือกซื้ออะไร? เด็กชอบเล่นกีฬาประเภทไหนมากที่สุด เมื่อเด็กโตขึ้นอีกหน่อยหรือมีความรู้สูงขึ้นอีกหน่อยก็จะศักดินุ่นค่า เลือกโน่นเรื่องที่กว้างออกไป เขาจะสามารถแยกความแตกต่างระหว่างผู้เลือกที่มีลักษณะซับซ้อนมากขึ้นได้ ซึ่งในที่สุดจะทำให้เขามีความสามารถศักดินุ่นค่า เสือกในประเทืองปัญหาที่ซับซ้อนของสังคมได้

Louis E. Raths ได้กล่าวไว้ว่าหน้าที่ของข้อมูล ข้อเท็จจริง ข่าวสาร และแนวความคิดต่าง ๆ ศึกษาเรื่องนี้ แสดงหรือแจ้งให้ทราบซึ่งคุณค่าของเราระบุ ทั้งนั้นจุดประสงค์ของข้อมูลนี้จะเป็นการสอน ถึงความคิด ความศรัทธา ความมุ่งมั่น ความตั้งใจ ความต้องการ การศักดิ์สิทธิ์ ตลอดจนชีวิตประจำวันของเรา

การสอน ๓ ระดับแสดงเป็นรูปได้ดังนี้

จากรูปปิRAMIC นี้ ข้อเท็จจริงต่าง ๆ จะเป็นเมื่อฐานปิRAMIC ประกอบด้วยก้อนอิฐก้อนหินหลาย ก้อน ซึ่งเปรียบกับความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง เนื้อหา ข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่มากมาย นำมาประกอบกันเข้า เป็นฐานปิRAMIC ซึ่งจะช่วยให้เราสามารถสร้างกฎ เกณฑ์ ศักดิ์สิทธิ์ตามข้อเท็จจริงได้ในขั้นต่อไป

ความคิดรวมยอดและกฎ เกณฑ์ต่าง ๆ นั้นเป็นว่ามีจำนวนน้อยกว่าจำนวนของข้อเท็จจริงมากนัก เทศุผลประการหนึ่งที่การสอนเกี่ยวกับการสร้างความคิดรวมยอดและกฎ เกณฑ์ เป็นประโยชน์มากกว่าการสอนถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ริศการสอนเกี่ยวกับการสร้างความคิดรวมยอดและกฎ เกณฑ์นั้นได้รวมรวมข้อมูลต่าง ๆ เข้าไว้มากกว่า แฉมีโครงสร้างน้อยกว่า เมื่อจากแนวคิด

หรือกฎหมายนี้ เป็นศูนย์ความรู้ในรูปแบบที่สูงขึ้นไป ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของข้อเท็จจริงทั้งมวล
ที่เราได้เรียนรู้

ส่วนคุณค่าที่เราศึกษาในนั้น ยังมีจำนวนน้อยกว่าแนวความคิดหรือกฎหมายต่าง ๆ ไป
เสียอีก เพราะคุณค่าเหล่านี้เกิดขึ้น และขึ้นอยู่กับการให้ความหมายของสิ่งค่าง ๆ ที่เราเรียนรู้ แนว
ความคิดที่เรามีอยู่ และการสอดแทรกประเททุมด้วยเกี่ยวกับโลกเกี่ยวกับเราเอง คุณค่าที่
เราศึกษานั้นจะเป็นแนวทางสำหรับการค้าเนินชีวิตของเราระบุ คุณประโยชน์ของการเรียนรู้ในระดับ
นี้ยังมีมากขึ้นไปกว่าการเรียนรู้ระดับความคิดรวมโดยอุดมเสียอีก สิ่งนี้จะเป็นคุณค่าที่น่าจึงจดจ่อที่สุด
ปรารถนา แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาคุณค่าที่ต้องอาศัยข้อเท็จจริงต่าง ๆ ความคิดรวมยอดและแนว
ความคิดหรือกฎหมายทั้งหลายมาสนับสนุนด้วย มีฉะนั้น คุณค่าเหล่านี้จะไว้ความหมายและไม่
สอดคล้องกับความเป็นจริง

การเรียนรู้ที่แท้จริงจะต้องประกอบด้วยระดับขั้นการเรียนรู้ทั้ง ๓ ระดับนี้ กระบวนการ
การให้การศึกษาจะมีแต่เพียงการให้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างเดียวไม่ได้ แต่จะต้องให้ความรู้ที่
เข้าถึงชีวิตจริงของนักเรียนรวมถึงความคิด ความรู้สึกและการกระทำด้วย นอกจากนี้ การ
ศึกษาไม่ควรจะสอนความหมายของสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนคุณค่าให้แก่นักเรียนโดยตรง แต่ควรจะเป็น
การช่วยให้นักเรียนค้นพบความหมายด้วยตัวของเขารอง สิ่งที่เป็นเป้าหมายของการสอนในทั้ง
๓ ระดับ สรุปได้ว่า ศึกษาให้แก่นักเรียนแล้วเห็นถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ทำความเข้าใจกับข้อ
เท็จจริงเหล่านี้ได้และสุภาพด้วย ศึกษาสามารถช่วยให้ยึดแนวทางจากความหมายที่นักเรียน
ได้รับรู้มา

หัวข้อที่สำคัญของการสอนทั้ง ๓ ระดับ

นักเรียน ชั้น ม. ๓ กำลังเรียนเกี่ยวกับสังคม เวิร์กนาร์ม ในลักษณะทั้ง ๓ ระดับ
พร้อม ๆ กันไป

นักเรียนจะได้ศึกษาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เช่น

- ลงครรภ์เกิดเมื่อไร
- ข้อตกลงสัญญาเจ้ามีวาระบุอะไรไว้
- โลง ศันสนีย์ศือไกร

เป็นต้น ๆ ฯ

ในขณะที่นักเรียนได้ศึกษาข้อมูลเท็จจริงอย่างใกล้ชิด นักเรียนก็จะเริ่มทำการเปรียบเทียบสังเคราะห์เรียนด้านลักษณะสังเคราะห์นี้ไปด้วยโดยไม่รู้ตัว การเปรียบเทียบจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจได้ลึกซึ้งถึงความหมายของคำว่า การรุกราน การปลดปล่อย การปฏิปักษิ คณาจารย์โดย หรือ สหภาพมิวานิสต์ การที่นักเรียนค้นคว้าและซึ่งน้ำหนักของสกุลงานพยานของแต่ละค้าน นักเรียนก็จะได้เรียนรู้กระบวนการของการค้นคว้าทางประวัติศาสตร์

ส่วนในขั้นการศึกษาคุณค่านั้น นักเรียนจะศึกษาทางเลือกที่ประเทคโนโลยีของเมริกา มิอุร์ และซึ่งน้ำหนักผลที่จะติดตามมาจากการเสือกแต่ละทาง นักเรียนจะเลือกฝ่ายใด สนับสนุน ป้องกัน หรือมีศูนย์ศืออย่างไร นักเรียนอาจจะแสดงออกโดยการเขียน หรือการกระทำตามความเชื่อของตนในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม ในการเขียนนี้ถือว่า ขั้นเรียนนี้ได้รวมเอาการสอนทั้งในระดับข้อเท็จจริง ระดับการสร้างความศึกษาเรียนยอค การตั้งกฎเกณฑ์ และระดับการศึกษาคุณค่าทั้งหมดเข้าด้วยกันได้แล้ว

อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้ทั้ง ๓ ระดับนี้ ไม่จำเป็นจะต้องเรียนตามลำดับขั้นเดียวไป คู่ผู้สอนอาจจะต้องตัดสินใจจับการสอนลงในระดับหนึ่งระดับใดก็ได้ แต่ก็มีข้ออก เรียงว่าโดยทั่วไปควรจะเริ่มและจบลงที่ขั้นการศึกษาคุณค่า กล่าวคือ เมื่อนักเรียนต้องการหาข้อมูลเพื่อแก้ปัญหาการศึกษาคุณค่าที่มีความสำคัญต่อหัวเรียนนั้น เขาจะต้องการข้อเท็จจริง แนวความคิด และกฎเกณฑ์เบื้องหลังปัญหานั้น ดังนั้นการเริ่มต้นจากการศึกษาคุณค่านี้จะชุนใจให้นักเรียนปฏิบัติต่อไปถึงอีก ๒ ขั้นนี้ได้ง่าย

จากนั้นเมื่อการเรียนรู้ศึกษาครบทั่วทุกระดับแล้ว เรายังควรจะย้อนกลับไปสู่ปัญหา
การศึกษาคุณค่าหลักอีกครั้ง ได้แก่ปัญหาที่ว่า

- สิ่งที่เรียนรู้มานี้จะสร้างความเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้างกับชีวิตของเรา
- มีความแตกต่างอย่างไรบ้าง
- เราได้เรียนรู้สิ่งใดบ้างที่มีความสำคัญต่อเรา
- เราได้เปลี่ยนแปลงความเชื่อไปอย่างไรบ้าง
- วิถีชีวิตของเราจะเปลี่ยนแปลงไปจากผลของสิ่งที่เราได้เรียนรู้อย่างไร

๗๖

การเริ่มต้นจากการศึกษาคุณค่าจะช่วยจูงใจและสร้างความสนใจในการเรียน
การลืมสูญที่จะสับเตี้ยากันนี้ ก็จะเป็นการนำความรู้ที่ได้เรียนรู้มาร่วมกัน และทำให้เกิดความ
กระจั่งซัดแก่นักเรียน

ความบุ่มยากในการสอนทั้ง ๓ ระดับนี้ยังมีอีก ได้แก่รับระยะเวลาที่จะใช้ในการสอนแต่
ละระดับ การใช้เวลาภับรับขั้นการเรียนรู้ขอเท็จจริงมากเกินไปจะทำให้การเรียนนั้นน่าเบื่อ
และไม่สัมภันธ์กัน เช่นเดียวกันถ้าใช้เวลาภับขั้นสร้างแนวความคิดและตั้งกฎเกณฑ์มากเกินไปก็จะ^{เป็น}
เป็นการล่งนิสัยเรียนขึ้นไปอยู่บนหอคอยของชา้าง ในขณะเดียวกัน การใช้เวลาภับขั้นการศึกษา
คุณค่ามากเกินไปก็จะทำให้การถกเถียงโต้แย้งกล้ายเป็น การประชุมพิจารณาไว้ล้ำ และถ้า
นำไปสู่การกระทำก็มีแนวโน้มว่าจะเป็นการกระทำที่โง่และขาดการพิจารณา

เราไม่มีสูตรตายตัวที่จะบอกผู้สอนว่าควรให้ระยะเวลาเท่าใดกับการสอนในแต่ละ
ระดับในแต่ละหัวข้อวิชา ครุจะต้องเป็นผู้ศึกษาเรอาเองว่า สิ่งใดควรจะสอนให้นักเรียนหรือไม่
มากน้อยเพียงใด เป็นที่หวังกันว่าครุแต่ละคนจะตั้งคำถาม ถามตัวเองก่อนศึกษาใจว่า

- วิชาที่ตนสอนนี้จะช่วยให้เด็กสร้างคุณค่าของตนเองได้อย่างไร
- คุณค่านั้นจะเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของเด็กไปอย่างไรบ้าง

การสอนทั้ง ๓ ระดับจะรวมเอาประเด็นสาระเนื้อหาวิชาเข้ากับชีวิตประจำวันของนักเรียนแต่ละคนได้ นักเรียนจะได้รับการสนับสนุนให้รู้สึกศรีษะ สุสานและปฏิบัติ นักเรียนจะสามารถทำความหมายและสร้างคุณค่าของเข้าได้จากสิ่งที่เขารับรู้และได้ประสบมา การเรียนรู้ในโรงเรียนจะช่วยให้นักเรียนสามารถศักลินแนวทางค่านิยมของเข้าได้

วิธีสอน ๓ ระดับ

การเรียนการสอนในสมัยโบราณเน้นเรื่องการสอนข้อเท็จจริงให้คิดจำเนื้อหา การวัดผลก็วัดความรู้-ความจำเป็นส่วนใหญ่ ต่อมาเมื่อการศึกษาวิพากษามาสู่ยุคใหม่ นักการศึกษาพยายามให้ความสนใจเรื่องการสร้างแนวความคิด (concepts) มากขึ้น สำหรับในปัจจุบันภาวะสังคมสนับสนุนเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดยั้ง ผู้เขียนเห็นว่าถึงเวลาที่การศึกษาควรจะเน้นปลูกฝังค่านิยมแก่เยาวชนของชาติ

การสอนเป็นหน้าที่ของครู ครุที่ต้องสอนผู้ที่สามารถถ่ายทอดสิ่งที่ต้องการสอนแก่นักเรียน ทรงความคุณุ่งหมายที่วางแผนไว้ เนื้อหาข้อเท็จจริงและความคิดซึ่งห้องได้รับการเอาใจใส่ ระหว่างเตรียม เป็นอย่างต่ำก่อนการถ่ายทอดแก่นักเรียน

ตามหนังสือของ Mersill Harmin, Howard Kirschenbaum และ Sidney B. Simon กล่าวไว้วอสรุปได้ว่า

วิธีการสอนในโรงเรียนปัจจุบันมี ๓ ระดับ คือ

๑. ระดับข้อเท็จจริง (The Facts level)
๒. ระดับสร้างความคิดรวมยอด (The Concepts level)
๓. ระดับศักลินค่านิยม (The Values level)

ระดับที่ ๑ ระดับการสอนข้อเท็จจริง

วิธีการสอนข้อเท็จจริงคือการบรรยายเนื้อหาว่าตามความเป็นจริง ปรากฏการณ์ส่วนประกอบ โครงสร้าง ความหมาย ตลอดจนความรู้เบื้องต้นและรายละเอียดปลีกย่อยต่าง ๆ

ระดับที่ ๒ ระดับการสร้างความคิดรวมยอด

ระดับการสร้างแนวความคิดคือระดับที่นักเรียนและครูช่วยกันสำรวจตรวจสอบข้อสรุปที่ซ่อนอยู่ในระดับข้อเท็จจริง ระดับนี้ครูไม่ได้มีหน้าที่สอนเนื้อหาวิชาแต่เพียงอย่างเดียว แต่ทว่าต้องมีการแนะนำให้นักเรียนรู้จักรูปแบบรวมเนื้อหาที่เล่าเรียนมาให้เป็นหมวดหมู่เพื่อจะได้สร้างแนวคิดและตั้งกฎเกณฑ์จากเรื่องเหล่านั้น เช่น เรียนเรื่องพระราชนิพัทธิของ "มหาราช" ของไทย นักเรียนสามารถบอกคุณปัตติของผู้ที่จะเป็น "มหาราช" ในรูปของ "ลักษณะร่วม" จากการศึกษาในระดับ ๑ ได้ สิ่งนั้นคือการสร้างแนวความคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เข้าประเด็น "มหาราชของไทย" เหล่านี้เป็นต้น

ระดับที่ ๓ ระดับการศัดสินค่ามิยม

ระดับการศัดสินค่ามิยม คือ ระดับการเรียนรู้ที่ครูต้องพยายามนำให้นักเรียนนำการเรียนในระดับข้อเท็จจริงและระดับการสร้างแนวคิดมาต่อเนื่องกับชีวิตจริงของนักเรียนเอง พวກเชาจะต้องยกปัญหาขึ้นมาตัวเองแล้วว่า สิ่งนั้นสิ่งนี้หมายความกับเราไหม? เราจะทำอย่างไรกับสิ่งนี้? ถ้าเป็นโอกาสให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่งเราจะเลือกสิ่งใด? และสิ่งนั้นจะเข้ากับเราได้ไหม? มีความสุขไหมถ้าเลือกสิ่งนั้น

การสอนห้องสมาร์ตบ้านสามารถนำไปใช้ได้กับทุกสาขาวิชาในโรงเรียน การสอนโดยรักทั้งสามนี้ไม่ใช่เรื่องใหม่�ประการใดสำหรับครูบ้างคน แต่ยังมีครูอีกหลายคนที่ยังคงยั่งยืนกับที่โดยใช้การสอนเพียงระดับการสอนข้อเท็จจริงและเนื้อหา แต่เพียงระดับเดียว แม้ว่าหลักสูตรใหม่

จะเน้นการสอนริชสร้างแนวคิด (Concepts) และทำให้สึกการ (generalization)
อย่างมากก็ตาม

เมื่อจากการสอนทั้งสามระดับ เป็นการสอนต่อเนื่อง ผู้เรียนจะได้รับความรู้อย่างเพื่อ
ผู้อ่านจะได้เกิดความคิดและสามารถแบ่งแยกลักษณะที่แตกต่างกัน คล้ายกัน และต่อเนื่องกันได้
ในที่นี้จะขอยกตัวอย่าง วิชาสังคมศึกษา (ประวัติศาสตร์)

เนื้อหา

เรื่องการสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. ๒๑๐๘

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมีเสวียราชย์ เป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์ชากูร
แล้ว พระองค์ได้ประกอบพระราชนครที่อยู่ในกรุงศรีอยุธยาเป็นประทัยที่ต้องประทายประการ พระ
ราชนครมีภารกิจที่สำคัญยิ่งกับแรก คือการสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ ย้ายราชธานีจากกรุงศรีอยุธยา
ไปกรุงเทพฯ ซึ่งอยู่ทางตะวันออก และเดิมเป็นส่วนหนึ่งของกรุงศรีอยุธยา ที่ตั้งราชธานีแห่งใหม่นี้เดิมชื่อ
เมืองบางกอก เป็นที่อยู่ของพหุชน ซึ่งต่อมามาได้โปรดให้ย้ายไปตั้งบ้านเรือนที่ดินล้ำเพียง

สาเหตุที่ย้ายราชธานี เมื่อจากพระองค์ทรงเห็นว่า

๑. กรุงศรีอยุธยา พระราชนครที่อยู่ระหว่างรัศمورาชวราราม กับรัศโนมี
อยุธยา บากแก่การยึดขยับ
๒. กรุงศรีอยุธยาเป็นเมืองที่มีแม่น้ำผ่านกลางยากแก่การป้องกันข้าศึกศรุ
๓. กรุงศรีอยุธยาเป็นเมืองที่มีแม่น้ำผ่านกลางยากแก่การป้องกันข้าศึกศรุ

สาเหตุที่เลือกกรุงเทพฯ เป็นราชธานี

๑. กรุงเทพฯ ตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกบริเวณที่ตั้งเป็นท่าแหลมมีชัยภูมิ เพราะมี
แม่น้ำเจ้าพระยาเป็นอุปสรรคทั้งทางด้านตะวันตกและด้านใต้

๖. ราชบัณฑิรราชวังและศิวเมืองออกใบได้กัวงขวาง

๗. ภูมิประเทสเมืองในการบ้องกันข้าศึกที่มากราบ

เมื่อศิราษฎาเห็นความเมหะสมศักดิ์กล่าวแล้ว พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าฯ ฯ โลก
ธงโปรดให้คำเป็นการย้ายราชธานี และลงมือสร้างพระราชนิมิใหม่ ไทยได้ยกหลักเมืองชื่น เมื่อ
วันที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๔ และต่อมาได้โปรดให้สร้างพระราชนิมิใหม่ ไทยสร้างพระศิริปุ่ง
ที่สิริมหาปราสาทชื่นก่อน สำหรับวัดที่อยู่กับพระราชนิมิใหม่โปรดให้สร้างวัดพระศรีรัตนศาสดาราม
ชื่น ให้เป็นเชิญพระแก้วมรกตมาประดิษฐานไว้ และขณะนานม่วงวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ใน
ขณะเดียวกันก็ได้โปรดให้สร้างสิงขรศิริชื่น ๆ เพิ่มชื่น ดัง

๘. การยุติธรรมนคร เพื่อปะโยชน์ในด้านกฎหมาย และความงาม ได้แก่ ก่อของ
บางล้ำชู คลองมหานาค คลองรัคท์ และคลองสะพานถ่าน

๙. ก่อกำแพงพระนคร ตั้งแต่กำแพงท่าช้างรังหน้าผ่านบางล้ำชูเสียไปตามกอง
ที่บุกใหม่ถึงรัคท์เสีย แล้วก็ศึกชื่นตามลำแม่น้ำจนบรรจบกับกำแพงเมืองเก่าและสร้างป้อมชื่นตาม
กำแพงเมือง ได้แก่ ป้อมพระชันทร์ ป้อมพระอาทิตย์ ป้อมพระสุเมรุ ป้อมพระกาฬ ฯลฯ ซึ่งใน
ปัจจุบันได้รื้อถอนไปเก็บหมกแล้ว

ให้สร้างหอกกลางชื่นที่หน้ารัคท์ให้เชื่อมเข้ากับกอง ๗ ใบ มีเชื่อว่า ป่าพระสุริปศร
ยังคงมีนาค และพิมายให้

๑๐. การสร้างเสารีชั้น และรัคสุทัศน์ ได้โปรดให้สร้างเสารีชั้นและใบสก์
พระรามชื่น ณ บริเวณใจกลางพระนคร เพื่อประกอบศิริตรัตน์ป้ายตามลักษณะพระราม

ต่อจากนี้ได้สร้างรัคท์ไว้ทางใหญ่ๆ ท่ารับทุกศาสตร์นิกชนชื่นในบริเวณใกล้เคียง เพื่อ
เลียนแบบรัคท์มีชื่อเชิงในกรุงศรีอยุธยา และพระราชนูนิชื่อว่ารัคสุทัศน์ (ปัจจุบันเรียกวัคสุทัศน์)
แล้วโปรดให้ชื่นเชิงพระศรีศาสดามีมาประดิษฐานไว้

การสร้างพระนครได้ดำเนินการอยู่เป็นเวลา ๔ ปี จึงสำเร็จใน พ.ศ. ๒๓๙๕
ได้มีการสมโภชพระนคร และขานนามว่า "กรุงเทพมหานคร บวรรดโนกลินทร์ มหินทรายา
มหาศลักภพนพรัตน์ ราชธานีบุรีรัมย์ อุดมราชนิเวศน์มหาสถาน ออมรพิมาน อวตารลศีดย์สักกะ
หัตติยวิชญุกรรมประลักษี" เรียกกันทั่วไปว่า "กรุงเทพฯ"

จากเนื้อหาที่กล่าวมาข้างต้น เราสามารถนำไปสอนในระดับที่ ๑ ความเป็นจริง
(Facts level) ระดับที่ ๒ การสร้างความคิด (Concepts level) และระดับที่ ๓
การสอนค่านิยม (Values level) ดังทัวอย่างต่อไปนี้

การสอนระดับที่ ๑ ข้อเท็จจริงหรือเนื้อหา

จากเนื้อหาที่เล่ามานักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่อง การสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์
พ.ศ. ๒๓๙๕ ในวิชาประวัติศาสตร์ นักเรียนได้ศึกษาถึงความหมายของคำสถาปนา เทหุผล
และข้อเท็จจริงค้าง ๆ ในการย้ายราชธานี การรักษาความดุเมืองท่าที่เคยไว้
สำหรับการสอน เมื่อحاภาจะมีคำรามรัด ด้านสตี-ปัญญา ดังทัวอย่างพอเข้าใจดังต่อไปนี้

ความรู้ความจำ รัชกาลที่ ๑ สร้างกรุงเทพฯ เมื่อไร?

คลอง ๔ สายที่พระองค์ให้ชุดศึกษาลงชื่ออะไรบ้าง?

สถาปนาเปลี่ยนว่าอะไร? ฯลฯ

ความเข้าใจ สร้างทั่วไปในยุคนั้นเป็นเช่นไร?

การกระทำของรัชกาลที่ ๑ เรียกว่าอย่างไร?

ประวัติศาสตร์ยุคนั้นบรรยายให้เราเห็นภาพของอะไร?

มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นในระหว่างการโยกย้ายเมืองหลวง?

การนำไปใช้ รชกาลที่ ๑ ทรงใช้สักวะไว้ในการย้ายราชธานี ให้ศิริราชฯ เทฤกการณ์ต่าง ๆ ในสมัยนั้น ปัจจุบันพระราชนมีการย้ายเมืองหลวง หรือไม่ เพาะเทฤกฯ ฯลฯ

ประเภทเคราะห์ การย้ายราชธานีในสมัยนั้นมีความสำคัญคือการบังคับประเทศ เช่นไร? เปรียบเทียบผลดีผลเสียในการย้ายราชธานี?

ประเภทสังเคราะห์ ให้แสดงความคิดเห็นในการย้ายราชธานีสมัยรชกาลที่ ๑ ในปัจจุบัน ถ้าอยากระย้ายเมืองหลวงควรย้ายไปที่ใด ควรมีการวางแผนเช่นไร ด้านใดบ้าง ก่อนจะย้ายเมืองหลวง
ฯลฯ

ประเภทประเมินค่า การย้ายราชธานีในสมัยรชกาลที่ ๑ สอดคล้องกับสถานการณ์หรือไม่ รชกาลที่ ๑ ทรงกระทำการที่น่าเชื่อถือหรือไม่ เพาะเทฤก การศึกษาและทักษะของรชกาลที่ ๑ พระองค์ทรงใช้สักวิชาอะไรในสมัยปัจจุบัน

ตารางแสดงส่วนสำคัญของระดับการสอนข้อเท็จจริง/เนื้อหา Facts Level

Facts Level		
กรุงศนบุรี	พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก	
บางกอก	รัตนธรรมราษฎราราม, รัตนโมลีภาการาม	
พ.ศ. ๒๕๙๓	ตราหมู่การย้ายกรุง	
แม่น้ำเจ้าพระยา	ผลดีของกรุงเทพฯ	
คลองบางลำภู	เส้าธิงช่า	ป้อมพระจันทร์

Facts Level		
คลองมหานาค	รัตต์พิมาน	ป้อมพระอาทิตย์
คลองวัดมหาธาตุ		
คลองสะพานถ่าน		

จากการสอนระดับที่ ๑ การสอนข้อเท็จจริง มีรูปแบบการสอนมากน้อยหลายแบบ ล้วนแต่จะนำไปสู่ความคุ้มครองอย่างเดียวกัน ทิอ ทราบผู้ประวัติเรื่องราวของสถานที่สำคัญในกรุงศรีอยุธยา
ปี พ.ศ. ๒๕๖๔

การสอนระดับที่ ๒ การสร้างความคิด (Cowcepts level)

การสอนระดับที่ ๒ เกี่ยวกับข้อเท็จจริงในเรื่อง "การสถาปนากรุงศรีอยุธยา" เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๔" เมื่อนำมาสู่การสอนระดับการสร้างความคิด ควรต้องแนะนำ หรือใช้รูปแบบการสอนที่นิยมใช้ เช่น จดหมายเหตุ ให้นักเรียนเก็บแนวคิดถึงสิ่งที่มีลักษณะร่วมกัน รูปแบบการนำเสนอ เช่น ภาพ, จุฬารัตน์หรือลักษณะร่วมของสถานที่ที่สามารถจะกระตุนนักเรียนให้ สนใจและเข้าใจในเรื่องที่เรียนได้ เช่น Concepts ทางด้านประวัติศาสตร์ในตอนนี้ มี

เกี่ยวกับค่า :-

ความหมายรวม	การเคลื่อนย้าย	การสถาปนา
ความปลดปล่อย	การอพยพ	ศิริกรรม
การลอกเลี้ยง	การสร้าง	การทำลาย

เกี่ยวกับวิสัยทัศน์

ขยายตัวเมืองอย่างกว้างขวาง

อุปสรรคนานาชาติ

ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

ประโยชน์ทางอ้อม

แก้ปัญหาเฉพาะหน้า

ครูใช้วิธีการสอนอย่างไรก็ตาม เมื่อนักเรียนสามารถคิดคึง Concepts ดังที่กล่าวมาแล้วได้เอง ครูควรจะแนะนำนักเรียนในลำดับต่อไปให้ริเริ่มระทึกใจจากการและเปลี่ยนความของสาระความคิดเหล่านี้ให้เกี่ยวข้องกับปัจจุบัน โดยการศึกษาที่จะความคิดให้เข้าใจเพื่อจะได้นำไปสู่การสรุปหลักการได้

ณ ที่นี่จะขอยกตัวอย่างการสร้างความคิด (Concepts) ในเรื่องการสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๗๕ ดังต่อไปนี้

ความหมายรวม : จากเรื่องการสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๗๕ จากการศึกษาพิจารณาของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ย้ายราชธานีจากกรุงธนบุรีมา ณ กรุงเทพฯ จะเห็นได้ว่าความสำคัญเรื่อง "ความหมายรวม" ได้มารอดแทรกในการพิจารณาอยู่ด้วย เมื่อมานำมาศึกษาค่า ฯ นี้แล้วจะเห็นได้ว่าใช้ได้ทุกยุคทุกสมัย ไม่เฉพาะในประวัติศาสตร์เท่านั้น แม้ริชาร์ด ฯ และความเป็นอยู่ในปัจจุบันเราก็คำนึงถึงความหมายรวมเป็นหลัก จาก concept ยังนี้เราลองมาศึกษาพิจารณาดูว่า ความหมายรวมคืออะไร? ความหมายของค่า ฯ นี้ใช้ได้กับทุกคน ทุกโอกาส ทุกสถานการณ์หรือไม่ หมายรวมสำหรับนาย ก. จะเป็นจะหมายรวมกับนาย ข. ด้วยหรือ? จะไร้สีความหมายรวมในปัจจุบัน ความหมายรวมในอดีตค่างกับปัจจุบันอย่างไร? จากเรื่องนี้ครูพยายามให้นักเรียนช่วยกันพิจารณาความจริงในเรื่องที่ถูกต้องของกรุงธนบุรี และกรุงเทพฯ

- การสถาปนา

การสถาปนาศีօະໄຣ

ສ້າງຍໍາງກາຮັກສາປານາໃນປະວິສາສຕ່ວໄທຍ

໧ລໍາ

ກາຮອພຍພ / ກາຮເຄລ່ອນຍ້າຍ :

ກາຮອພຍພຄືອະໄຣ?

ທຳໄນຄົງເອພຍພ?

ຄ້າໄມ່ອພຍພຈະມີເຫຼຸກາຮົດໂວຍເກີດຂຶ້ນ

ເມື່ອພຍພຈະເປັນເຊັ່ນໃຈ?

ກາຮອພຍພແດກຕ່າງກັນກາຮເຄລ່ອນຍ້າຍຍໍາງໃຈ?

ອົງຄົງຮົມທີ່ທຳໄຫ້ເກີດກາຮອພຍພແລກກາຮເຄລ່ອນຍ້າຍເໜືອນກັນທີ່ອົງຄົງ?

໧ລໍາ

ຄວາມປລອດກັຍ :

ສັກຜະຍໍາງໄຮຈຶງເຮັດກວ່າປລອດກັຍ?

ຄວາມປລອດກັຍປະກອບດ້ວຍອະໄວບັງ?

ຄວາມຕ້ອງກາຮຄວາມປລອດກັຍຂອງແຕ່ລະຄນມີປິມາຄແດກຕ່າງກັນຍໍາງໃຈ?

ຮະຫວ່າງຄນຮຽຍ/ຄນຈນ, ພູນ້າງ/ກຣມກາ, ຂ້າຮາຊກາ/ກຣມກ ໄກຮຕ້ອງກາຮຄວາມ

ປລອດກັຍນາກກວ່າກັນ? ເຫຣະເຫຼຸດ?

ກາຮເລີຍນແບບ :

ກາຮເລີຍນແບບຄືອະໄຣ? ດີທີ່ໂມໍດີ?

ມີຜລອຍໍາງໄຮຕ່ອນເອງ, ພູນ້າງ, ປະເທດ, ຂາຕີ?

ยกศิวอย่างการเลียนแบบที่มีผลตี-ผล เสีย
เรื่องได้ที่ควรเลียนแบบและไม่ควรเลียนแบบ เพราะอะไร

๗๖

พิธีกรรม :

พิธีกรรมคืออะไร
ทำในกรณีจึงต้องมีพิธีกรรม
พิธีกรรมมีคุณหรือโทษ

๗๗

จากศิวอย่าง Concepts ที่ใช้ออกมาในรูปคำและลักษณะเห็นได้ว่าทุกคำและลักษณะจะร่วมบางอย่างที่แสดงออกมาในรูปความคิดที่ทุกคนเข้าใจตรงกัน คำนามที่ยกมาอภิปรายในแนวต่าง ๆ ก็เพื่อเป็นการกระตุนให้นักเรียนคิด พิจารณา วิเคราะห์ใน concepts นั้นอันจะนำไปสู่การสรุปหลักการและนำมาประยุกต์ใช้ได้กับชีวิต

ในตารางข้างล่างนี้รวบรวมการสร้างความคิดลักษณะ ๔ ในเรื่อง "การสถาปนา กรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๒๕" การสถาปนา

Facts level

กรุงธนบุรี	พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
บางกอก	รัศمورาขาราราม รัศโนมลโภภาราม
พ.ศ. ๒๓๒๕	สาเหตุการย้ายกรุง
แม่น้ำเจ้าพระยา	ผลดีของกรุงเทพฯ

๗๘

Concepts level

คำ	วิธี
ความเหมาะสม	ขยายเมืองอย่างก้าวขวาง
การสถาปนา	สืบเลื่องกระเดื่องแคนดิน
การอยพยพ	อุปสรรคなかなかชนิด
การเคลื่อนย้าย	แก้ปัญหาเฉพาะหน้า
ความปลอดภัย	ประโยชน์ทางสังคม
การเลียนแบบ	ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ
พิธีกรรม	

การสอนระดับ ๓ การสอนค่านิยม

ครูเป็นบุคคลสำคัญในการที่จะมีส่วนให้นักเรียนให้ความร่วมมือในชั้นเรียน โดยวิธีการต่าง ๆ ในชั้นการสอนค่านิยม ครูจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพยายามถimนักเรียนในเรื่อง ที่เกี่ยวเนื่องกับชีวิตประจำวัน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากตอบ ออกความเห็น วิจารณ์ และร่วม อภิปราย

ต่อไปนี้เป็นคำถามที่ครูอาจใช้กับนักเรียนในการสอนระดับ ๓ คือการสอนค่านิยม
เรื่องการสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. ๒๓๒๕

ความเหมาะสม :

- นักเรียนชอบ "ความเหมาะสม" ในเรื่องต่าง ๆ หรือไม่?
- ถ้าชอบ ยกตัวอย่างสิ่งที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนให้ฟังสักคนละ ๒ ตัวอย่าง
- ทุกวันนี้มีสิ่งใดที่นักเรียนได้รับแล้ว เหมาะสมกับนักเรียนที่สุด (ถ้านักเรียนสักได้มีสัก)
- ครุภาระแบบใดยกตัวอย่างให้นักเรียนฟัง เช่น บ้านครุฑนาค เล็กแต่มีคนอาศัยอยู่มา ก่อสร้างน้ำครูมีบ้านที่เหมาะสมไหม?

- ความเหมาะสมของแต่ละคนไม่เหมือนกัน
- นักเรียนคิดว่าเพื่อความเหมาะสมในบางเรื่องนักเรียนจะยอมลดหย่อนผ่อนปรนในบางเรื่องไหม?

(เช่น นาย ก. มีเลือดที่มีขนาดพอเหมาะสมกับน้องชายคือนาย ข. วันหนึ่งนาย ข. จะไปศึกษาต่อต่างจังหวัด นาย ก จะยอมมอบเสื้อหัวนี้ให้น้องได้หรือไม่ หรือ หัวอย่างอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการเสียสละ การเสียผลประโยชน์ การยกนินทาฯ ร้าย, และอื่น ๆ ฯลฯ)

การเคลื่อนย้าย :

- นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรถ้าจะต้องมีการย้ายสถานที่อยู่อาศัย
- รู้สึกมากที่สุดเกี่ยวกับเรื่องใด
- ถ้าจะต้องย้ายไปจากเมืองไทยนักเรียนจะลาใครบ้าง
- นักเรียนจะคิดถึงใครทางเมืองไทย กี่คน? เรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด
- นักเรียนจะพูดว่าอย่างไร
- ถ้านำสมบัติไปได้แค่ ๑ กระเบ้า หนัก ๒๐ กิโลกรัม นักเรียนจะเลือกน้ำอะไรไปบ้าง

การอพยพ :

- นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นคนที่อพยพหลบหนีภัยจากที่หนีไปอีกที่หนึ่ง
- ถ้านักเรียนเลือกระหว่างความตาย กับความลำบากยากเข็ญแล้วสาหัส นักเรียนจะเลือกอย่างไหน?
- ในแต่ละวันไทยนักเรียนรักอะไรมากที่สุด ถ้าสิ่งนั้นถูกยื้อแย่งไป นักเรียนจะย้ายจากเมืองไทยไหม?

ความปลอดภัย :

- ยามอยู่ในภาวะอันตรายนักเรียนศึกษาอะไร?
- รู้สึกอย่างไร?
- สิ่งนั้นจะช่วยนักเรียนได้อย่างไร?
- สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนได้รับความปลอดภัยมากที่สุด คืออะไร?
- นักเรียนลองจำด้วยความสำคัญของគ่าต่อไปนี้ที่ตรงกับความต้องการนักเรียนมากที่สุดลงในวงกลม

ความรัก ความสำเร็จ ความสุข ความปลอดภัย ความหมาย ความหมาย

ท่าน

การลอกเลียนแบบ :

- นักเรียนเคยเลียนแบบใครบ้าง?
- ถ้าเคย ในเรื่องใด
- ใครคือบุคคลที่นักเรียนอยากรลอกเลียนแบบ

- นักเรียนรู้สึกอย่างไรขณะที่เลียนแบบ
- เมื่อนักเรียนประสบผลสำเร็จในการลอกเลียนนักเรียนรู้สึกอย่างไร

แบบฝึกหัด

๑. ท่านคิดว่าการสอนระดับใดที่ล้ำคุณที่สุด ชี้แจงเหตุผลพร้อมยกเว้อย่างประกอบ
๒. ท่านจะเปรียบเทียบการสอนระดับการให้คุณค่า (Value level) เหมือนกับอะไร ทำไม
จึงเป็นเช่นนั้น
๓. ท่านจะดำเนินการสอนระดับได้ก่อนหลัง ยึดหลักอะไรในการพิจารณา
๔. การสอนทั้ง ๓ ระดับจะช่วยนักเรียนและครูในแบบใดบ้าง
๕. ท่านเห็นด้วยกับการสอน ๓ ระดับหรือไม่ เพราะเหตุใด

